

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ: Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟΥ (1919-1939)

Ενότητες 40 & 41

- ✓ **Στόχος μας** σε αυτές τις ενότητες είναι να κατανοήσουμε την οικονομική κρίση που έπληξε σχεδόν ολόκληρο τον κόσμο κατά τον Μεσοπόλεμο, τα κοινωνικά και πολιτικά της αποτελέσματα καθώς και τον τρόπο αντιμετώπισής της.

Τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια, η παγκόσμια οικονομική κρίση (1929) και η Μεγάλη Ύφεση

Ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος ήταν για την Ευρώπη καταστροφικός, σε πολλά επίπεδα.

Οικονομικό επίπεδο: Η Μ. Βρετανία και η Γαλλία δανείστηκαν για να χρηματοδοτήσουν τον πόλεμο από τις [redacted], με αποτέλεσμα να ενισχυθεί η οικονομία τους και η [redacted] τους θέση.

Κοινωνικό επίπεδο: Τα [redacted] στρώματα (μισθωτοί, μικρομεσαίοι επιχειρηματίες, ελεύθεροι επαγγελματίες) καταστράφηκαν οικονομικά.

Ο πόλεμος ευνόησε την είσοδο των [redacted] στην αγορά εργασίας (απέκτησαν και δικαίωμα ψήφου).

Πολιτικό επίπεδο: Η παγκόσμια ηγεμονία της [redacted] εξαρθρώθηκε. Κατά τον Μεσοπόλεμο σημειώνονται επίσης τα πρώτα κινήματα ανεξαρτητοποίησης στις [redacted].

Ο πόλεμος έπληξε το κύρος του [redacted] κράτους, τόσο από τα αριστερά, με την άνοδο του [redacted], όσο και από τα δεξιά, με την ενίσχυση αυταρχικών εθνικιστικών και [redacted] τάσεων που κατηγορούσαν τον [redacted] ότι αδυνατούσε να υπερασπιστεί τα εθνικά συμφέροντα.

Η οικονομική κρίση του 1929 & η Μεγάλη Ύφεση

Στις αρχές της δεκαετίας του 1920 σημειώθηκε στον δυτικό κόσμο μια [redacted] της ευρωπαϊκής οικονομίας. Ειδικά στις ΗΠΑ την περίοδο 1921-1929 τόσο η βιομηχανική παραγωγή όσο και το μέσο εισόδημα [redacted]. Οι τιμές των μετοχών στο [redacted] της Νέας Υόρκης ανέβαιναν συνεχώς. Το φθινόπωρο του 1929, ωστόσο, μεγάλοι επενδυτές, θέλοντας να εισπράξουν μέρος από τα κέρδη τους, άρχισαν να [redacted] μετοχές. Επικράτησε πανικός. Οι [redacted] έσπευσαν να πουλήσουν τις μετοχές τους. Αποτέλεσμα ήταν η γενική [redacted] των τιμών στο χρηματιστήριο. Το φαινόμενο ονομάστηκε [redacted] και ήταν η αρχή μιας οικονομικής [redacted] που εξαπλώθηκε ραγδαία σχεδόν σε ολόκληρο τον κόσμο.

Σύντομα χάθηκαν πολλές [redacted]. Επιχειρήσεις έκλεισαν, χιλιάδες [redacted] καταστράφηκαν (κυρίως μικρομεσαίοι) και εκατομμύρια εργαζόμενοι έμειναν [redacted]. Οι αγρότες είδαν τα προϊόντα τους να μένουν [redacted] και τα εισοδήματά τους να εξανεμίζονται. Οι βιομηχανικοί εργάτες, οι εμποροϋπάλληλοι και οι [redacted] βρέθηκαν αντιμετώπι με δραστικές μειώσεις των μισθών τους. Το 1931 η οικονομία των ΗΠΑ είχε σχεδόν [redacted]. Την ίδια στιγμή, ωστόσο, μεγάλες επιχειρήσεις, που άντεξαν στην κρίση, συγκέντρωσαν οικονομική ισχύ, [redacted] μικρότερες επιχειρήσεις.

Η κρίση επεκτάθηκε γρήγορα και στην Ευρώπη, όπου είχαν επενδυθεί αμερικανικά κεφάλαια με τη μορφή [redacted]. Οι αμερικανικές τράπεζες [redacted] τα δάνεια, πράγμα που έπληξα την ευρωπαϊκή οικονομία, ιδίως τη Γερμανία και για τη Βρετανία. Η γενικευμένη κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας σημειώθηκε σχεδόν σε ολόκληρο τον [redacted] [redacted] κατά την περίοδο 1929-1933, ονομάστηκε [redacted] και έπληξε και την Ελλάδα.

New deal

Υπήρξε μια νέα [redacted] που εφαρμόστηκε αρχικά στις ΗΠΑ, σύμφωνα με την οποία το κράτος έπαψε να εποπτεύει απλώς την τήρηση των κανόνων του οικονομικού παιχνιδιού, (οικονομικός [redacted]-ελεύθερος οικονομικός ανταγωνισμός, [redacted] κρατικής παρέμβασης, ελεύθερη [redacted] τιμών και αμοιβών) και ανέλαβε ρόλο [redacted] της οικονομικής ζωής. Υλοποιήθηκε κυρίως με την ανάθεση μεγάλων [redacted] από την αμερικανική κυβέρνηση σε ιδιωτικές επιχειρήσεις και οδήγησε στην [redacted] της οικονομίας, μέσω της [redacted] της κατανάλωσης από τους ιδιώτες, πράγμα που οδήγησε στην βελτίωση της οικονομικής κατάστασης στις ΗΠΑ από το 1934.

Ακολούθως και στην Ευρώπη των αρχών της δεκαετίας του 1930 κυριάρχησε σταδιακά η, ως ένα βαθμό, « [redacted] », αντικαθιστώντας την αμιγώς φιλελεύθερη οικονομία.

Γραπτές εργασίες:

1. Τι ονομάζεται **Μεσοπόλεμος**;

2. Να αναφέρετε επιγραμματικά **τα αποτελέσματα του Α΄ παγκοσμίου πολέμου** και να σχολιάσετε την εικόνα 1, σελ. 111.

3. Ποιο φαινόμενο ονομάστηκε **κραχ το 1929**;

4. Να συγκρίνετε τις κοινωνικές διαστάσεις της οικονομικής κρίσης του 1929 στις ΗΠΑ με τις αντίστοιχες της σημερινής οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα.

5. Τι ήταν η πολιτική του **new deal**;

Φραγκλίνος Ρούσβελτ: Το New Deal

Για να ξανακάνουμε τα εργοστάσιά μας και τα αγροκτήματά μας να ξαναδουλέψουν με τη βεβαιότητα ότι θα πωλούν τα προϊόντα τους, θα πρέπει να εξασφαλίσουμε στους καταναλωτές τα μέσα να αγοράζουν τα προϊόντα αυτά. Αλλά για να πραγματοποιηθεί αυτό, θα πρέπει να μην έχουμε ανάμεσα στους καταναλωτές 12 εκατομμύρια άνεργους, οι οποίοι δεν έχουν τη δυνατότητα ν' αγοράσουν τίποτε. Οι άνθρωποι αυτοί πρέπει να ξαναρχίσουν να εργάζονται και αυτό θα το κατορθώσουμε με τον παρακάτω τρόπο: θα μοιράσουμε την εργασία, που σήμερα προσφέρεται, ανάμεσα σε αυτούς που απασχολούνται και σε άνεργους, ώστε να εξαλείψουμε την ανεργία. Και αυτό θα το κατορθώσουμε, εξασφαλίζοντας σε κάθε εργάτη ένα κατώτατο ημερομίσθιο, που θα του επιτρέπει να ζει [...].

Λόγος στο Κογκρέσο, 17 Μαΐου 1933